

UNA CARRERA ARTISTICA PERA LA DONA

D'ENSA que la filla del gerrer Debutades, inspirada per un sentiment poètic y a fi de contemplar la imatge del home estimat en la seva ausència, trassà ab un carbó la silueta d'aquest, marcada per l'ombra en la paret, fins als nostres dies, la pintura ha sigut de les arts plàstiques la que més ha practicat la dòna.

Moltes han sigut també les qui s'han dedicat a la escultura, y molts medis de vida té aquest art com professió lucrativa y fàcil d'executar per la dòna en sa aplicació a la industria, modelant *figurines* y *bibelots* que tanta acceptació tenen en el comers pera guarnit de les cases; mes sols tractaré del gravat.

Encara que Jovellanos diu que'l gravat es un art de luxu, cap tan democràticament com ell pot penetrar en totes les cases y portant les belleses de les obres més notables d'les seves propies, esser l'educador del esperit augmentant el bon gust. Holandesos y alemanys se disputan l'honor d'haver sigut els inventors del gravat en planxa de fusta; mes en abdós països empleavan aquest mètode a comensos del segle xv pera la fabricació de cartes per fàcils procediments. La confecció de cartes donà l'idea d'aplicar la impressió de les imatges en els llibres, y d'aquest primer assaig nasqueren la xilografia y tots els gravats en fusta.

El gravat té cada dia més importancia y ofereix un medi més segur a la dòna pera guanyarse la vida, ja que a casa seva colocada la planxa sobre una taula ab prou llum, pot dedicarse a aquest art.

La dòna, qu'ocupa'l temps en primorosos brodats, que fa randes fines com texits de fades y qu'en la batista fa calats admirables, sense treuren profit y morint d'anemia per excés de treball, pot trobar en l'art noble del gravat un medi lucratiu, ja reproduhint quadros dels grans artistes, ja fent estampes pera ilustració de llibres, ò gravant retrats. Axís moltes dónes se guanyan be la vida a Fransa y Alemanya.

En el «Real gabinet d'estampes de París» se conserva un exemplar ab la següent inscripció: «La planxa d'aquesta estampa fou gravada per la reyna Maria de Médicis, qui la donà a M. de Champagne, en el temps qu'aquest pintà en son palau.» Derrera de la planxa's llegeix: «Dissabte 22 de Febrer de 1627, la reyna mare Maria de Médicis m'ha trobat digne d'aquest rar present fet de sa propia mà. — Champagne.» Aquesta planxa, qu'estava firmada per la reyna, la representa als setze anys com una jove de l'escola llombarda. El gravat degué copiarlo, la reyna, d'un retrat fet per un artista florentí. Es de bust: Maria de Médicis porta'l cabell partit fent march a la cara y cobert el cap ab un tocat a la romana.

La pintora Maria Eugenia de Beer fou notable gravadora. Entre sos treballs de *buril*, se citan ab elogi un retrat del príncep Baltasar, les làmines de l'obra de Tapia *Ejercicios á la jueba*, la portada de l'obra *Guerras de Flandes* y 25 làmines més que dedica a dit príncep.

Carolina, reyna de les Dues Sicilies, era gravadora. D'ella's conservan varies estampes representant escenes campestres compostes ab gracia, y'l gravat té'l trasso ferm, axís com l'aygua-fort ha mossegat be, estant les làmines molt ben entonades.

Mme. Lingee fou gravadora molt notable, de qui's conservan unes làmines molt interessants.

«El grabador al agua fuerte» cita com a gravadores que sobressortiren per son llinatge, a la reyna donya Isabel Farnesio, y per sos grans mèrits a donya Lluïsa Morales y a la senyora Artigas.

Quan la desgracia y la miseria trucaren a les portes del palau dels Bonaparte, la princesa Joana, com la dòna forta de la Biblia, s'armà de valor en l'adversitat, y, serena, abandonà son palau pera anar a una escola a perfeccionar els conexements que ja tenia adquirits y arribar a esser una dòna artista pera assegurar sa independència. Mentres assistí al estudi, presentà al *Salon* un gravat que representava un payatge y un medalló d'escultura que figurava son propi retrato.

Després hi portà un'altra estampa presa d'un quadro de Corot; y per aquella època comensà a treballar pera diaris y revistes, entre altres «L'Illustration». Obtingué premi per un gravat, y es seva la composició de la capsalera del periòdich bonapartista «Le petit caporal». Casada en 1882 ab un noble provençal que cercava noblesa més alta en el món de les lletres, la princesa va fer una sèrie d'ilustracions pera'ls llibres de son marit.

En la quasi actual Exposició Internacional hem vist les làmines presentades per Olga Cortes, axís com els aygua-forts enviats al Certamen d'aquesta nostra capital per S. A. R. la comtesa de Flandes. Aquesta dama de regia stirpe, vé presentant obres de pintura y gravat a les exposicions més importants d'Europa y Amèrica. Desde 1886 es presidenta de honor de la societat d'ayguafortistes belgues.

Mme. Borgeaud està considerada com el primer gravador de medalles de tot el món.

La instrucció, el treball, seràn el millor baluart que defensi a la dòna. En el gravat trobarían moltes una font d'inagotables recursos, y com noble y delicada professió no foren poques les dames que's dedicaren a aquest art com a un medi de pogue viure decorosament.

La princesa Joana Bonaparte es digne de major interès desd'aquest punt de vista, puix oblidant els prejudicis que li imposavan sa alta prosapia, considerà com una ditxa el viure de son treball.

RAFELA SÁNCHEZ A.

VI PINEDO de Kola Compost. Tonic Nutritiu. Kola, Coca, Guarama, Cacao y Acil-fosfòric
Cura: Anèmia, Raquitisme, Malalties nervioses y del Cor, Afeccions gàstriques, Digestions difícils, Atonia intestinal. — Indispensable a las senyoras durant l'embras. — Premiat varies Expons. Sens rival pera nens y vells

PETROLEO GAL PARA EL PELO

Una certificació del Laboratori Municipal de Madrid garantiza que'l Petróleo Gal es inofensiu y no pot inflamarse. Medalles d'or a París, Londres y Madrid. De venda a les principals farmacies, perfumeries y drogueries.

Loció antisèptica perfumada, universalment reconeguda com la millor pera netejar el cap de caspa, contenir la cayguda del cabell y la barba, enfortir la seva arrel y evitar la calvicie. Desconfiar de les imitacions.